

neixerém per *Perdix melanocephala*, nom que proposém d' acort ab lo manifestat per 'ls Srs. Mir y Tarré.

Preguéem que en obsequi á la veritat se 'n dongui coneixement á la Institució ó al que subscriu, si aváns d' ara algú n' hagués fet esment.

Barcelona, 1 de Maig de 1904.

LEPIDÓPTERS D' UNA EXCURSIÓ AL UBACH

(TARRASA)

(7 d' Abril de 1903)

PER

DON SALVADOR MALUQUER Y NICOLAU

El día 7 d' Abril de 1903 á las sis del matí sortirem alegrement de Barcelona els socis Srs. Aguilar, Mas de Xaxars, mon germá Joseph y jo al objecte de fer una excursió científica á la serra del Ubach, distant unas tres horas de Tarrassa. Encaixonat en un esquifit vagó de tercera classe de la línia del Nort revisarem nostres equipos, y al propi temps que aspirabam l' aire embæumat d' aromes de primavera que entrava per las estretas finestras, contemplavam els hermosos paisatjes de Moncada y Sardanyola prometentnos una bona cullita en vista de lo espléndit que 's presentava el día. A las vuyt próximament arrivarem á Tarrassa, dirigintnos depressa á casa del que fou mon estimat professor d' Historia Natural, el Dr. Cadevall. Després de las presentacions de rúbrica y de pendre un bocí, emprenguerem la marxa riera del Palau amunt acompanyats pe 'l Dr. Cadevall y per nostre consoci y estimat President Sr. Ferrer y Dalmau, qui se 'ns havia juntat avans de sortir de casa d' aquell.

Als tres quarts de caminar trencarem á l' esquerra passant per aprop de ca 'n Amat ens dirigirem vers el Pantano del Guitart que atravessárem per sobre son mur de contenció, y

enfilantnos per la vessant dreta per entre bosch frondós de pins, alsinas, arbós, cistus y ericas, seguirem el camí fressat per l' antich *Decauville* destinat á traginar pedra quan feyan las obras del esmentat Pantano. Aquet camí atravessa una mina ó túnel dont no trovárem res que recullir. A sa sortida abundaban las *Violas* y 'l *Cardamine*, per lo que no tardárem en fer bona cassera d' *Antocharis* y *Argynnis dia*.

El camí, fins aleshores planejant, comensaba á enfilarse montanya amunt deixant á má esquerra un planell que molts anys enrera fou vinya, convertit avuy en herm ont creixen frondosíssims els *Cistus Monspeliensis* ja en plena floració, per sobre 'ls quals voleyaban centenars de papallonas grossas y xicas (*micros*). Ab gran recansa meva no vaig poguerme entretindre per cassar allí tot lo temps que jo hauria volgut, puig se feya tart, y encara éram lluny de la Font de la Cirera ont havíam quedat en fer alto per herborisar per sos voltants. Mes avans d' abandonar aquell lloch privilegiat, al moment que 'm disposaba á agafar una bonica papellona, s' esmanýí de mos peus un llorigó dels més aixerits, que després de ferme córrer una mica se deixá agafar dins de la bossa del filet, lo qual segurament no fou de son gust, ja que mostrava son descontent ab forts xisclets y provant d' esgarrapar la má que 'l tenia subjecte per les orelles. Era molt bufó y no devia tindre mes de dotze á quinze días. Quan mos companys el vejéren, formárem consell per veurer que s' havia de fer de la petita víctima de l' Entomologia, y encara que algú, ab greu crudeltat, proposá cóurel á la brasa ab alioli negat, prevalésqué 'l criteri del Dr. Cadevall, qui després de ferli un sermó (per cert escoltat pe 'l sentenciat com qui sent plourer) sobre l' imprudencia de sortir del cau en ple mitjdía, l' inexperienca de la joventut y altre porció de coses boniques, el posá cuidadosament á terra ont la pobra bestia feu quatre salts topant ab totes les mates que trovaba al pas, tal era son astorament. Ens en despedirem desitjantli bona sort, y enfilantnos serra amunt, ab uns quinze minuts arribárem á la *Font de la Cirera*.

Alí reposárem y beguerem, disseminantnos després pe 'ls encontorns á buscar quiscú 'ls sers naturals que li dictavan sas aficions, y als vuyt minuts, després d' una abundosa cullita de plantas entre las qu' era de remarcar la *Viola Cadevalli*, Pau., emprenguérem de dret la aspra y fadigosa pujada de la serra. Per fi després de vint y cinq minuts arrivárem á dalt y un ample camí de carro que segueix per la mateixa carena ens portá per entre bosch d' alsinas fins á un tret de pedra de la gran masía coneguda per l' Ubach y que dona nom á tota aquella serralada.

Las alsinas que vorejaban el camí no eran grans, sinó joves, y entre sas fullas s' amagaba una legió de *Geómetras* que voleyaban al sacsejar les rames, y que per escassejarme 'ls tubos de cassa no vaig pognernefer la cassera que hauria desitjat. Y aixís seguïrem, fins arribar á la *Font de la Portella*. Era la una de la tarde, y la excursió pot dirse que acabada. Allá dinárem, y no es del cás esmentar que ho férem ab molta gana, agotant en un três y no rés las provisions que portavam.

A cuarts de três, el Dr. Cadevall doná la senyal de marxa, emprenguent depressa 'l retorn á Tarrassa, per agafar el tren de la sis y tornar á Barcelona el vespre. Passárem pe 'ls *Caus del Guitart*, que estavan sechs, prenent comiat tot seguit del Dr. Cadevall y del amic Ferrer, que més poch á poch féren cap á Tarrassa. En quant á nosaltres quatre, arrivárem á l' estació ab el temps just pera agafar el tren, arrivant á Barcelona á las set y mitja del vespre.

En aquesta excursió varem recullir els següents *Lepidópters*.

- 1 *Papilio machaon* L.
- 2 *Pieris brassicae* L.
- 3 » *rapae* L.
- 4 » *daplidice* L.
- 5 *Anthocharis belia* Cr.
- 6 » *cardamines* L.
- 7 » *euphenoides* Stgr.

- 8 *Leucophasia sinapis* L.
- 9 *Colias edusa* L.
- 10 *Gonopteria rhamni* L.
- 11 *Thecla rubi* L.
- 12 *Thestor ballus* F.—Escás; vuyt dies avans era abundant en lo bosch de ca 'n Orell.
- 13 *Polyommatus phlaeas* L.
- 14 *Lycaena boetica* L.
- 15 » *baton* Berg. v. *panoptes* Hb.
- 16 » *astrarche* Bgstr.
- 17 » *icarus* Rott.
- 18 » *melanops* B.
- 19 *Vanessa atalanta* L.
- 20 » *cardui* L.
- 21 *Melitaea phoebe* F.
- 22 » *aurinia* Rott. v. *Desfontainii* God.
- 23 » *cinxia* L.
- 24 *Argynnis Dia* L. En la vertent dreta del Pantano.
- 25 *Pararge megaera* L.
- 26 » *aegeria* L.
- 27 *Spilothyris altheae* Hb.
- 28 *Syrichthus alveus* Hb.
- 29 » *Sao* Hb.
- 30 *Nisoniades tages* L.
- 31 *Macroglossa stellatarum* L.
- 32 *Arctia Latreillei* God. Aquesta notable especie fou trovada á las 9 del matí per mon company Sr. Aguil-lar-amat, al mitj de la carretera en construcció de Tarrassa al Pantano, poch després d' haver passat aprop d' una font que hi há, passat á ca 'n Amat. En ma col-lecció 'n tinch una parella agafada també als voltants de Tarrassa per nostre consoci Dr. Cadevall.
- 33 *Spilosoma fuliginosa* L.
- 34 *Fidonia famula* Esp.
- 35 *Eurranthis plumistaria* Vill. ♂♂ ♀♀.
- 36 *Ematurga atomaria* L.

Com se pot veurer, son trentasis les especies que vaig capturar sense contar els *micros* y tenint en compte que d'algunes vaig agafarne set ó vuyt exemplars y que la excursió fou feta molt depressa, sense podernos entretindre en cassar molt; y afeigint á n' aixó lo primerench del temps, pot deduirse la riquesa de la fauna lepidopterológica de la encontrada.

UNA ORQUÍDEA NOVA

per el

DR. D. JOAN CADEVALL

En l'excursió que 'l día 6 de Maig de 1903 efectuarem ab el senyor Ferrer á Montserrat, el R. P. Adeodat Francisco Marcet, que ab ver entusiasme estudiá la Flora d' aquella incomparable montanya, me presentá una Orquídea que de prompte y no sens algún dupte referí al *Ophrys scolopax* Cav.; mes estudiada després aquella planta ab la deguda detenció, puguí apreciarli diferencias, á mon entendre bastants, pera considerarla com especie nova. D' ella y d' alguna altre planta 'n donguí compte á la Reyal Academia de Ciencias y Arts de Barcelona, en una nota que fou oportunament llegida y que per excés de material no s' ha publicat encare. Y com que 'l diferir per més temps sa publicació podria redundar en perjudici de la corresponent prioritat, me decideixo á remetre á l' Institució la descripció d' aquesta orquídea (sentint no poguer incloure 'l dibuix per no habermen quedat copia), per si creu d' interés donarla á coneixer als seus lectors.

Ophrys montserratensis Cad. sp. nov.

Foliis oblongis; floribus laxè spicatis, bracteis herbaceis, ovarium superantibus; tepalis exterioribus cruciatio-patentibus, roseis viridi-nervosis; interioribus *mediocribus*, roseis